

Лекція. Тема 2. ВИЩІ ОРГАНИ СТРАТЕГІЧНОГО КЕРІВНИЦТВА СИЛАМИ ОБОРОНИ ТА СИЛАМИ БЕЗПЕКИ.

Навчальні питання.

1. Основи функціонування РНБО України.
2. Особливості функціонування воєнного кабінету при РНБО України.
3. Основи функціонування Ставки Верховного Головнокомандуючого Збройних Сил України.

Література.

1. Конституція України.
2. Закон України “Про оборону України”. Відомості Верховної Ради (ВВР), 2018, № 31, ст.241.
3. Закон України “Про Раду національної безпеки і оборони України”. (Відомості Верховної Ради України (ВВР), 1998, № 35, ст.237
4. Указ Президента України № 1446/2005 від 14 жовтня 2005 року «Про затвердження Положення про Апарат Ради національної безпеки і оборони України».
5. Указ Президента України № 123/2020 від 27 березня 2020 року “Про затвердження Положення про Воєнний кабінет при Раді національної безпеки і оборони України”.
6. Указ Президента України № 72/2022 від 24 лютого 2022 року “Про утворення Ставки Верховного Головнокомандувача”.

ВСТУП

Роль стратегічних органів воєнно-політичного управління полягає у підготовці та прийнятті воєнно-політичних, воєнно-стратегічних, воєнно-економічних і військово-технічних рішень, розроблення відповідних концепцій та програм за складовими воєнної безпеки держави.

Керівництво діяльністю суб’єктів забезпечення воєнної безпеки в частині відсічі збройній агресії проти України, заходів із запобігання виникненню воєнних конфліктів, підготовки держави до збройного захисту і захисту національних інтересів здійснюється Президентом України відповідно до Конституції та законів України.

1. Основи функціонування РНБО України.

Закон України Про Раду національної безпеки і оборони України визначає правові засади організації та діяльності Ради національної безпеки і оборони України, її склад, структуру, компетенцію і функції.

Загальні положення

Рада національної безпеки і оборони України відповідно до Конституції України є координаційним органом з питань національної безпеки і оборони при Президентові України.

Правовою основою діяльності Ради національної безпеки і оборони України є Конституція та закони України, міжнародні договори України, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України, актами Президента України.

Порядок роботи Ради національної безпеки і оборони України встановлюється Законом Про РНБО України та Регламентом Ради.

Функціями Ради національної безпеки і оборони України є:

- 1) внесення пропозицій Президентові України щодо реалізації засад внутрішньої і зовнішньої політики у сфері національної безпеки і оборони;
- 2) координація та здійснення контролю за діяльністю органів виконавчої влади у сфері національної безпеки і оборони у мирний час;
- 3) координація та здійснення контролю за діяльністю органів виконавчої влади у сфері національної безпеки і оборони в умовах воєнного або надзвичайного стану та при виникненні кризових ситуацій, що загрожують національній безпеці України.

Компетенція Ради національної безпеки і оборони України

Відповідно до функцій, визначених [Конституцією України](#) та цим Законом, Рада національної безпеки і оборони України:

- 1) розробляє та розглядає на своїх засіданнях питання, які відповідно до [Конституції](#) та законів України, [Стратегії національної безпеки України](#), [Воєнної доктрини України](#) належать до сфери національної безпеки і оборони, та подає пропозиції Президентові України, приймає рішення щодо:

визначення стратегічних національних інтересів України, концептуальних підходів та напрямів забезпечення національної безпеки і оборони у політичній, економічній, соціальній, воєнній, науково-технологічній, екологічній, інформаційній та інших сферах;

проектів державних програм, доктрин, законів України, указів Президента України, директив Верховного Головнокомандувача Збройних

Сил України, міжнародних договорів, інших нормативних актів та документів з питань національної безпеки і оборони;

удосконалення системи забезпечення національної безпеки та організації оборони, утворення, реорганізації та ліквідації органів виконавчої влади у цій сфері;

проекту Закону України про Державний бюджет України та пропозицій до Бюджетної декларації по статтях, пов'язаних із забезпеченням національної безпеки і оборони України;

матеріального, фінансового, кадрового, організаційного та іншого забезпечення виконання заходів з питань національної безпеки і оборони;

заходів політичного, економічного, соціального, воєнного, науково-технологічного, екологічного, інформаційного та іншого характеру відповідно до масштабу потенційних та реальних загроз національним інтересам України;

доручень, пов'язаних з вивченням конкретних питань та здійсненням відповідних досліджень у сфері національної безпеки і оборони, органам виконавчої влади та науковим закладам України;

залучення контрольних, інспекційних та наглядових органів, що функціонують у системі виконавчої влади, до здійснення контролю за своєчасністю та якістю виконання прийнятих Радою національної безпеки і оборони України рішень, введених в дію указами Президента України;

забезпечення і контролю надходження та опрацювання необхідної інформації, її збереження, конфіденційності та використання в інтересах національної безпеки України, аналізу на її основі стану і тенденції розвитку подій, що відбуваються в Україні і в світі, визначення потенційних та реальних загроз національним інтересам України;

питань оголошення стану війни, загальної або часткової мобілізації, введення воєнного чи надзвичайного стану в Україні або окремих її місцевостях, оголошення в разі потреби окремих місцевостей України зонами надзвичайної екологічної ситуації;

невідкладних заходів із розв'язання кризових ситуацій, що загрожують національній безпеці України;

2) координує виконання прийнятих Радою національної безпеки і оборони України рішень, введених в дію указами Президента України, і здійснює поточний контроль діяльності органів виконавчої влади у сфері національної безпеки і оборони, подає Президентові України відповідні висновки та пропозиції;

3) залучає до аналізу інформації посадових осіб та фахівців органів виконавчої влади, державних установ, наукових закладів, підприємств та організацій усіх форм власності;

4) ініціює розроблення нормативних актів та документів з питань національної безпеки і оборони, узагальнює практику їх застосування та результати перевірок їх виконання;

5) координує і контролює переведення центральних і місцевих органів виконавчої влади, а також економіки країни на роботу в умовах воєнного чи надзвичайного стану;

6) координує і контролює діяльність органів місцевого самоврядування в межах наданих повноважень під час введення воєнного чи надзвичайного стану;

7) координує та контролює діяльність органів виконавчої влади по відбиттю збройної агресії, організації захисту населення та забезпеченню його життєдіяльності, охороні життя, здоров'я, конституційних прав, свобод і законних інтересів громадян, підтриманню громадського порядку в умовах воєнного та надзвичайного стану та при виникненні кризових ситуацій, що загрожують національній безпеці України;

8) координує і контролює діяльність органів виконавчої влади з протидії корупції, забезпечення громадської безпеки та боротьби із злочинністю з питань національної безпеки і оборони.

Примітка. Кризовою ситуацією вважається крайнє загострення протиріч, гостра дестабілізація становища в будь-якій сфері діяльності, регіоні, країні.

Склад і структура ради національної безпеки і оборони України

Голова Ради національної безпеки і оборони України

Головою Ради національної безпеки і оборони України є Президент України.

У разі дострокового припинення повноважень Президента України відповідно до [статей 108, 109, 110 і 111](#) Конституції України виконання обов'язків Голови Ради національної безпеки і оборони України на період до обрання і вступу на пост нового Президента України покладається на Голову Верховної Ради України.

Склад Ради національної безпеки і оборони України

Персональний склад Ради національної безпеки і оборони України формує Президент України.

До складу Ради національної безпеки і оборони України за посадою входять Прем'єр-міністр України, Міністр оборони України, Голова Служби безпеки України, Міністр внутрішніх справ України, Міністр закордонних справ України.

Членами Ради національної безпеки і оборони України можуть бути керівники інших центральних органів виконавчої влади, а також інші особи, визначені Президентом України.

Секретар Ради національної безпеки і оборони України

Секретар Ради національної безпеки і оборони України призначається на посаду та звільняється з посади Президентом України і безпосередньо йому підпорядковується. Правовий статус Секретаря Ради національної безпеки і оборони України як державного службовця визначається Президентом України відповідно до [Закону України](#) "Про державну службу".

Секретар Ради національної безпеки і оборони України забезпечує організацію роботи і виконання рішень Ради національної безпеки і оборони України.

Секретар Ради національної безпеки і оборони України має заступників, які за його поданням призначаються на посаду та звільняються з посади Президентом України.

На посади Секретаря Ради національної безпеки і оборони України та його заступників можуть призначатися як цивільні особи, так і військовослужбовці.

Апарат Ради національної безпеки і оборони України

Інформаційно-аналітичне та організаційне забезпечення діяльності Ради національної безпеки і оборони України здійснює її апарат, який підпорядковується Секретареві Ради національної безпеки і оборони України.

Апарат Ради національної безпеки і оборони України є юридичною особою.

[Положення про апарат Ради національної безпеки і оборони України](#) та його структура затверджуються Президентом України за поданням Секретаря Ради національної безпеки і оборони України.

Посадові особи апарату Ради національної безпеки і оборони України є державними службовцями.

Порядок функціонування ради національної безпеки і оборони України

Основною організаційною формою діяльності Ради національної безпеки і оборони України є її засідання.

На засіданнях Ради національної безпеки і оборони України її члени голосують особисто. Делегування ними обов'язку бути присутніми на засіданні Ради національної безпеки і оборони України іншим особам не допускається.

У засіданнях Ради національної безпеки і оборони України може брати участь Голова Верховної Ради України.

На запрошення Голови Ради національної безпеки і оборони України у її засіданнях можуть брати участь голови комітетів Верховної Ради України,

інші народні депутати України, керівники центральних органів виконавчої влади та інші особи, які не є членами Ради національної безпеки і оборони України.

Рішення Ради національної безпеки і оборони України

Рішення Ради національної безпеки і оборони України приймаються не менш як двома третинами голосів її членів.

Голова Верховної Ради України може висловлювати думку щодо прийнятих рішень, яка протоколюється.

Прийняті рішення вводяться в дію указами Президента України.

Рішення Ради національної безпеки і оборони України, введені в дію указами Президента України, є обов'язковими до виконання органами виконавчої влади.

Повноваження Голови Ради національної безпеки і оборони України

Голова Ради національної безпеки і оборони України:

- 1) спрямовує діяльність і здійснює загальне керівництво роботою Ради національної безпеки і оборони України;
- 2) затверджує перспективні та поточні плани роботи Ради національної безпеки і оборони України, час і порядок проведення її засідань;
- 3) особисто головує на засіданнях Ради національної безпеки і оборони України;
- 4) дає доручення членам Ради національної безпеки і оборони України, пов'язані з виконанням покладених на неї функцій;
- 5) заслуховує поточну інформацію Секретаря Ради національної безпеки і оборони України про хід виконання її рішень, у разі необхідності виносить питання про стан виконання рішень Ради національної безпеки і оборони України на її засідання;
- 6) затверджує Положення про апарат Ради національної безпеки і оборони України, його структуру і штатну чисельність за поданням Секретаря Ради національної безпеки і оборони України;
- 7) здійснює інші повноваження, передбачені цим Законом.

Повноваження членів Ради національної безпеки і оборони України

Члени Ради національної безпеки і оборони України:

- 1) вносять до Ради національної безпеки і оборони України пропозиції щодо розгляду будь-яких питань, що входять до її компетенції;
- 2) здійснюють попередню підготовку питань та беруть участь у їх розгляді Радою національної безпеки і оборони України;

3) вносять зауваження та пропозиції, голосують з питань, що розглядаються Радою національної безпеки і оборони України;

4) висловлюють у разі потреби свою окрему думку щодо проектів рішень Ради національної безпеки і оборони України;

5) беруть участь у плануванні роботи Ради національної безпеки і оборони України;

6) координують та контролюють у межах своїх посадових повноважень виконання рішень Ради національної безпеки і оборони України;

7) визначають трьох осіб для включення до складу Конкурсної комісії з призначення Директора Бюро економічної безпеки України.

Повноваження Секретаря Ради національної безпеки і оборони України та його заступників

Секретар Ради національної безпеки і оборони України:

1) готує пропозиції щодо перспективного і поточного планування діяльності Ради національної безпеки і оборони України;

2) подає на розгляд Президента України проекти актів Президента України про введення в дію рішень Ради національної безпеки і оборони України, в тому числі стосовно пропозицій і рекомендацій по реалізації засад внутрішньої і зовнішньої політики у сфері національної безпеки і оборони;

3) організовує роботу, пов'язану з підготовкою та проведенням засідань Ради національної безпеки і оборони України та контролем за виконанням прийнятих нею рішень;

4) інформує Президента України та членів Ради національної безпеки і оборони України про хід виконання рішень Ради;

5) координує діяльність робочих та консультативних органів Ради національної безпеки і оборони України;

6) за дорученням Голови Ради національної безпеки і оборони України представляє позицію Ради національної безпеки і оборони України у Верховній Раді України, у відносинах з органами виконавчої влади та органами місцевого самоврядування, з політичними партіями і громадськими організаціями та засобами масової інформації, з міжнародними організаціями.

7) подає на затвердження Голові Ради національної безпеки і оборони України Положення про апарат Ради національної безпеки і оборони України, його структуру та штатну чисельність;

8) здійснює у період між засіданнями Ради національної безпеки і оборони України координацію і контроль за виконанням центральними та місцевими органами виконавчої влади, правоохоронними органами,

військовими формуваннями рішень Ради національної безпеки і оборони України, введених в дію указами Президента України;

9) організовує роботу Ставки Верховного Головнокомандувача у разі її утворення;

10) бере участь у розгляді пропозицій щодо кандидатур на посади в органах державної влади, діяльність яких пов'язана з питаннями національної безпеки і оборони України і які призначаються на посаду Президентом України або за погодженням із Президентом України; вносить на розгляд Президента України пропозиції щодо призначення і звільнення керівництва військових формувань, правоохоронних органів у межах повноважень Президента України;

11) подає пропозиції Президенту України щодо призначення заступників Секретаря Ради національної безпеки і оборони України та розподілу обов'язків між ними;

12) вносить на розгляд Ради національної безпеки і оборони України пропозиції щодо проекту Закону України про Державний бюджет України та пропозиції до Бюджетної декларації по статтях, пов'язаних із забезпеченням національної безпеки і оборони.

Робочі та консультативні органи Ради національної безпеки і оборони України

Для опрацювання і комплексного вирішення проблем міжгалузевого характеру, забезпечення науково-аналітичного та прогностичного супроводження діяльності Ради національної безпеки і оборони України за її рішенням в рамках коштів, передбачених Державним бюджетом України, можуть утворюватися міжвідомчі комісії, робочі та консультативні органи.

Функції та повноваження цих органів визначаються окремими положеннями, які затверджує Президент України.

Фінансування Ради національної безпеки і оборони України

Фінансування діяльності Ради національної безпеки і оборони України здійснюється за рахунок коштів, передбачених у Державному бюджеті України окремим рядком.

**Функції та завдання покладені на Апарат Ради національної безпеки і оборони України визначені у ПОЛОЖЕННІ
про Апарат Ради національної безпеки і оборони України**

1. Апарат Ради національної безпеки і оборони України (далі - Апарат Ради) є державним органом, який здійснює поточне інформаційно-аналітичне та організаційне забезпечення діяльності Ради національної безпеки і оборони України (далі - Рада).

2. У своїй діяльності Апарат Ради керується Конституцією і законами України, актами Президента України та Кабінету Міністрів України, міжнародними договорами України, цим Положенням, а також розпорядженнями Секретаря Ради національної безпеки і оборони України.

3. Апарат Ради:

1) готує матеріали для розгляду на засіданнях Ради, проекти рішень Ради, указів Президента України про введення в дію відповідних рішень Ради, інших актів Президента України з питань національної безпеки і оборони, доручень Голови Ради національної безпеки і оборони України членам Ради, пов'язані з виконанням покладених на неї функцій;

2) забезпечує здійснення контролю за станом виконання рішень Ради, актів та доручень Президента України, контроль за виконанням яких покладено на Секретаря Ради національної безпеки і оборони України;

3) готує для розгляду Радою питання щодо організації роботи з виявлення загроз національним інтересам і національній безпеці, визначення шляхів та засобів їх відвернення та нейтралізації, щодо пріоритетів державної політики у сфері національної безпеки і оборони;

4) готує на основі Стратегії національної безпеки України для розгляду Радою пропозиції щодо Стратегії воєнної безпеки, уточнення, в разі потреби, положень Воєнної доктрини України, завдань Збройних Сил України та інших військових формувань, проектів концепцій і програм їх розвитку та інших документів з питань національної безпеки і оборони;

4¹) здійснює інформаційно-аналітичне та організаційне забезпечення здійснення Радою національної безпеки і оборони України відповідно до Закону України "Про демократичний цивільний контроль над Воєнною організацією і правоохоронними органами держави" контролю над Воєнною організацією і правоохоронними органами держави;

5) бере участь у розробленні проектів нормативно-правових актів, міжнародних договорів та інших документів з питань національної безпеки і оборони;

6) готує в установленому порядку висновки щодо проектів нормативно-правових актів з питань національної безпеки і оборони;

7) вивчає та аналізує діяльність Збройних Сил України та інших військових формувань, утворених відповідно до законів України, їх готовність до виконання покладених на них завдань, здійснення правоохоронними органами заходів щодо профілактики і боротьби зі злочинністю;

- 8) аналізує стан забезпечення національної безпеки, зокрема щодо матеріальних, фінансових, кадрових, організаційних аспектів, готує відповідні пропозиції;
- 9) опрацьовує пропозиції щодо вдосконалення системи забезпечення національної безпеки та організації оборони, утворення, реорганізації та ліквідації органів виконавчої влади у цій сфері;
- 10) аналізує стан виконання законодавства з питань національної безпеки і оборони, готує пропозиції щодо його вдосконалення;
- 11) готує пропозиції щодо утворення тимчасових міжвідомчих комісій, робочих та консультативних органів Ради;
- 12) бере участь у підготовці пропозицій щодо складу українських делегацій для участі в міжнародних переговорах та роботі міжнародних організацій з питань безпеки і оборони;
- 13) організовує підготовку та узагальнення пропозицій щодо проектів перспективних та поточних планів роботи Ради;
- 14) здійснює документальне забезпечення діяльності Ради;
- 14¹) забезпечує через структурний підрозділ з питань доступу до публічної інформації в установленому порядку доступ до публічної інформації, розгляд, опрацювання, облік, систематизацію, аналізування та надання відповідей на запити на інформацію, що надходять до Секретаря Ради національної безпеки і оборони України та Апарату Ради;
- 15) виконує інші функції відповідно до законів України, актів Президента України.

4. Апарат Ради має право:

- 1) одержувати в установленому порядку від органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування, підприємств, установ і організацій інформацію, документи та матеріали, необхідні для виконання покладених на нього завдань;
- 2) користуватися в установленому порядку інформаційними базами даних органів виконавчої влади;
- 3) скликати наради з окремих питань національної безпеки і оборони;

4) залучати спеціалістів органів виконавчої влади, підприємств, установ та організацій (за погодженням з їх керівниками) для розгляду питань, що належать до його компетенції;

5) виступати замовником проведення наукових досліджень у сфері національної безпеки і оборони.

5. Апарат Ради у процесі виконання покладеного на нього завдання взаємодіє з Адміністрацією Президента України, Апаратом Верховної Ради України, Секретаріатом Кабінету Міністрів України, органами виконавчої влади, органами місцевого самоврядування, підприємствами, установами, організаціями.

Посадові особи Апарату Ради можуть в установленому порядку залучатися до роботи колегій органів виконавчої влади під час розгляду питань національної безпеки і оборони.

6. Спрямування та координацію роботи Апарату Ради здійснює Секретар Ради національної безпеки і оборони України, якого призначає на посаду та припиняє його повноваження на цій посаді Президент України.

7. Секретар Ради національної безпеки і оборони України:

1) організовує підготовку пропозицій щодо перспективного і поточного планування діяльності Ради;

2) подає на розгляд Президентові України проекти рішень Ради, указів Президента України про введення в дію відповідних рішень Ради, інших актів Президента України з питань національної безпеки і оборони, доручень Голови Ради національної безпеки і оборони України членам Ради, пов'язані з виконанням покладених на неї функцій;

3) організовує роботу, пов'язану з підготовкою та проведенням засідань Ради та контролем за виконанням прийнятих нею рішень, а також за виконанням актів та доручень Президента України, контроль за виконанням яких покладено на Секретаря Ради національної безпеки і оборони України;

4) порушує в установленому порядку за результатами здійснення контролю за виконанням рішень Ради питання щодо відповідальності посадових осіб;

5) інформує Президента України та членів Ради про хід виконання рішень Ради, а також за дорученнями Президента України про стан реформування і розвитку Збройних Сил України, інших військових формувань, утворених відповідно до законів України, їх боєздатність, здійснення правоохоронними органами заходів щодо профілактики і боротьби зі злочинністю;

- 6) координує діяльність тимчасових міжвідомчих комісій, робочих та консультативних органів Ради;
- 7) представляє за дорученням Голови Ради позицію Ради у Верховній Раді України, у відносинах з органами виконавчої влади та органами місцевого самоврядування, з політичними партіями і громадськими організаціями та засобами масової інформації, з міжнародними організаціями;
- 8) вносить до органів виконавчої влади обов'язкові для розгляду пропозиції та рекомендації з питань національної безпеки і оборони, поліпшення координації заходів, що здійснюються цими органами у зазначеній сфері;
- 9) погоджує проекти актів Президента України з питань національної безпеки і оборони, в тому числі щодо призначення на посади в органах виконавчої влади, діяльність яких пов'язана з питаннями національної безпеки і оборони України;
- 10) затверджує в установленому порядку штатний розпис, кошторис видатків Апарату Ради;
- 10¹) організовує роботу Ставки Верховного Головнокомандувача у разі її утворення;
- 10²) організовує роботу Воєнного кабінету Ради національної безпеки і оборони України та є за посадою його секретарем;
- 10³) подає на затвердження Президентів України проекти положень про міжвідомчі комісії, робочі та консультативні органи Ради, в яких визначаються функції та повноваження цих органів;
- 10⁴) вносить на розгляд Ради пропозиції щодо проекту Закону України про Державний бюджет України по статтях, пов'язаних із забезпеченням національної безпеки і оборони;
- 11) реалізовує в межах повноважень, визначених законодавством, державну політику у сфері охорони державної таємниці в Апараті Ради;
- 14) порушує в установленому порядку питання щодо заохочення працівників Апарату Ради, присвоєння їм військових і спеціальних звань, відзначення їх державними нагородами України, а також про невідповідність працівників Апарату Ради займаним посадам;
- 14¹) встановлює заохочувальні відзнаки Ради, затверджує положення про них і за погодженням з Комісією державних нагород та геральдики малюнки та описи відзнак;

16) виконує інші функції відповідно до законів України, актів Президента України.

8. Секретар Ради національної безпеки і оборони України у межах своїх повноважень на основі та на виконання актів законодавства видає розпорядження, організовує і контролює їх виконання.

9. Секретар Ради національної безпеки і оборони України має перших заступників та заступників, яких призначає на посади за поданням Секретаря та припиняє їх повноваження на цих посадах Президент України.

Обов'язки між першими заступниками та заступниками Секретаря Ради національної безпеки і оборони України розподіляє Секретар у межах їх повноважень, визначених Президентом України.

10. Апарат Ради очолює Керівник Апарату Ради національної безпеки і оборони України, який призначається на посаду та звільняється з посади Секретарем Ради національної безпеки і оборони України у порядку, визначеному законодавством про державну службу.

Керівник Апарату Ради національної безпеки і оборони України є державним службовцем і здійснює повноваження з питань державної служби та організації роботи державних службовців та інших працівників в Апараті Ради.

Керівник Апарату Ради національної безпеки і оборони України може мати заступників, у тому числі першого.

10¹. Керівник Апарату Ради національної безпеки і оборони України:

1) організовує роботу Апарату Ради, здійснює керівництво його діяльністю та забезпечує виконання Апаратом Ради покладених на нього функцій;

2) організовує планування роботи з персоналом в Апараті Ради, в тому числі організовує відповідно до законодавства проведення конкурсів на зайняття вакантних посад державної служби;

3) подає на затвердження Секретареві Ради національної безпеки і оборони України штатний розпис та кошторис Апарату Ради, а також положення про його самостійні структурні підрозділи;

4) здійснює в установленому порядку розпорядження бюджетними коштами;

5) затверджує посадові інструкції працівників;

- 6) призначає на посади та звільняє з посад в установленому порядку державних службовців Апарату Ради, вирішує відповідно до законодавства інші питання проходження ними державної служби в Апараті Ради;
 - 7) присвоює ранги державним службовцям Апарату Ради, які займають посади державної служби відповідної категорії;
 - 8) забезпечує підвищення кваліфікації державних службовців Апарату Ради;
 - 9) вирішує в установленому порядку питання щодо заохочення державних службовців Апарату Ради, притягнення їх до дисциплінарної відповідальності;
 - 10) подає Секретареві Ради національної безпеки і оборони України пропозиції щодо присвоєння працівникам Апарату Ради військових і спеціальних звань, відзначення їх державними нагородами України;
 - 11) здійснює контроль за дотриманням виконавської та службової дисципліни в Апараті Ради;
 - 12) виконує функції роботодавця стосовно працівників Апарату Ради, які не є державними службовцями;
 - 13) створює в Апараті Ради належні для роботи умови та їх матеріально-технічне забезпечення;
 - 13¹) представляє Апарат Ради у відносинах з іншими державними органами, органами місцевого самоврядування, підприємствами, установами, організаціями та громадянами, а також уповноважує своїх заступників на здійснення такого представництва та визначає його межі;
 - 14) здійснює інші повноваження відповідно до законів України, актів Президента України та інших актів законодавства України.
- 10². Керівник Апарату Ради національної безпеки і оборони України у межах своїх повноважень на основі та на виконання актів законодавства видає накази.
- 10³. Керівник Апарату Ради національної безпеки і оборони України та його заступники представляють інтереси та діють від імені Апарату Ради в судах України.
11. Апарат Ради забезпечується в установленому порядку фізичним та спеціальним технічним захистом, відповідними засобами урядового та спеціального зв'язку.

12. Апарат Ради є юридичною особою, має самостійний баланс, рахунки в органах Державного казначейства України, печатку із зображенням Державного Герба України та своїм найменуванням. Апарат Ради використовує у роботі бланки встановленого зразка.

СТРУКТУРА

Апарату Ради національної безпеки і оборони України

Секретар Ради національної безпеки і оборони України
 перші заступники Секретаря Ради національної безпеки і оборони України
 заступники Секретаря Ради національної безпеки і оборони України
 Керівник Апарату Ради національної безпеки і оборони України
 перший заступник та заступники Керівника Апарату Ради національної безпеки і оборони України
 головний державний аудитор

Служба з питань запобігання та виявлення корупції

Служба Секретаря Ради національної безпеки і оборони України
 Служба з питань зовнішньої безпеки

Служба з питань інформаційної безпеки та кібербезпеки

Служба з питань державної та громадської безпеки
 Служба з питань воєнної безпеки
 Служба з питань мобілізації та територіальної оборони
 Служба з питань військово-технічного співробітництва та оборонно-промислового комплексу

Служба з питань економічної безпеки

Служба з питань соціальної та гуманітарної безпеки
 Служба з питань безпеки критичної інфраструктури

Служба з питань зовнішньополітичної безпеки та міжнародного співробітництва

Служба з питань фінансового забезпечення виконання заходів у сфері національної безпеки і оборони

Служба з питань інформаційних технологій

Служба Головного ситуаційного центру

Служба організаційного забезпечення
 Служба з питань стратегічного планування та аналізу
 Служба забезпечення доступу до публічної інформації та зв'язків із засобами масової інформації
 Служба з правових питань
 Фінансова служба
 Служба управління персоналом
 Служба режимно-секретної роботи
 Служба координаційної та адміністративної роботи.

Затверджено Указом Президента України від 26 лютого 2021 року № 76

2. Особливості функціонування воєнного кабінету при РНБО України.

Воєнний кабінет при Раді національної безпеки і оборони України

Воєнний кабінет при [Раді національної безпеки і оборони України](#) — робочий орган РНБОУ, створений 18 лютого 2015.

Законодавчі повноваження

Діє у відповідності з Конституцією України та законодавством України в сфері національної безпеки та оборони України, а також затвердженого Положення про ВК РНБОУ.^[2]

Повноваження

Робоче засідання ВК РНБОУ на передовій, поблизу Донецька у 2016 р.

Воєнний кабінет має право:

- одержувати від органів виконавчої влади, органів військового управління, органів місцевого самоврядування, військово-цивільних адміністрацій, підприємств, установ і організацій інформацію, документи та матеріали, необхідні для виконання покладених на нього завдань;
- залучати керівників центральних та місцевих органів виконавчої влади, органів військового управління, правоохоронних органів, органів місцевого самоврядування, військово-цивільних адміністрацій до розгляду питань на засіданнях Кабінету;
- заслуховувати керівників органів військового управління, правоохоронних органів щодо підготовки та ведення військами (силами) операцій, бойових (спеціальних) дій, ресурсного забезпечення Збройних Сил України, інших військових формувань та правоохоронних органів;
- утворювати робочі та експертні групи для опрацювання окремих питань діяльності Кабінету.

Склад

Кабінет утворюється у складі Голови, секретаря та інших членів, які беруть участь у його роботі на громадських засадах.

Кабінет очолює [Голова Ради національної безпеки і оборони України-Верховний Головнокомандувач Збройних сил України](#) — [Президент України](#).

Секретарем Кабінету є за посадою [Секретар Ради національної безпеки і оборони України](#).

До складу Кабінету за посадою входять: Прем'єр-міністр України, Міністр внутрішніх справ України, Міністр закордонних справ України, Міністр оборони України, Голова Служби безпеки України, начальник Генерального штабу Збройних Сил України, Голова Державної прикордонної служби України, командувач Національної гвардії України, Глава Адміністрації Президента України, а також за згодою Голова Верховної Ради України.

Основні завдання

1) обговорення пропозицій щодо:

застосування сил і засобів структур сектору безпеки і оборони України для відбиття збройної агресії проти України;

керівництва стратегічним розгортанням, підготовкою і застосуванням сил і засобів структур сектору безпеки і оборони України для стратегічних дій, операцій, бойових (спеціальних) дій;

організації взаємодії сил і засобів структур сектору безпеки і оборони України, а також із центральними (місцевими) органами виконавчої влади та органами місцевого самоврядування під час виконання покладених на них завдань в особливий період;

визначення потреб в особовому складі, озброєнні, військовій техніці, матеріально-технічних, енергетичних, фінансових, інформаційних та інших ресурсах, продовольстві, земельних і водних ділянках, комунікаціях, майні для належного виконання структурами сектору безпеки і оборони України завдань із забезпечення оборони держави, підготовки і використання резервів (поповнень), а також потреб у військовій допомозі Україні від іноземних держав і міжнародних організацій та порядку її використання для відсічі агресії;

переведення національної економіки для функціонування в умовах особливого періоду;

прийняття рішень про загальну або часткову мобілізацію, демобілізацію; інших питань щодо забезпечення стратегічного керівництва Збройними Силами України, іншими військовими формуваннями та правоохоронними органами в особливий період;

2) розгляд проектів рішень (планів) щодо застосування сил і засобів структур сектору безпеки і оборони України, рішень (планів) командувачів утворених угруповань військ (сил) стосовно підготовки і проведення операцій, бойових (спеціальних) дій для внесення Радою національної безпеки і оборони України Президентові України відповідних пропозицій;

3) доведення до структур сектору безпеки і оборони України рішень з питань керівництва у сферах національної безпеки і оборони України;

4) моніторинг стану виконання визначених Президентом України та Радою національної безпеки і оборони України завдань з питань забезпечення національної безпеки і оборони держави в особливий період.

Повноваження Голови ВК

Голова ВК РНБОУ:

здійснює керівництво діяльністю Кабінету, визначає порядок його роботи та головує на засіданнях Кабінету;

затверджує за поданням секретаря Кабінету склад робочих та експертних груп Кабінету;

приймає рішення про запрошення на засідання Кабінету керівників центральних та місцевих органів виконавчої влади, органів військового управління, правоохоронних органів, органів місцевого самоврядування, військово-цивільних адміністрацій, залучення їх до розгляду Кабінетом питань, а також про заслуховування на засіданнях Кабінету керівників органів військового управління, правоохоронних органів;

заслуховує доповіді членів Кабінету про виконання визначених ним завдань, а також доповіді секретаря Кабінету про стан виконання прийнятих Кабінетом рішень

24 лютого 2022 року у зв'язку зі збройною агресією Російської Федерації проти України, що загрожує її державній незалежності та територіальній цілісності, для забезпечення стратегічного керівництва Збройними Силами України, іншими військовими формуваннями та правоохоронними органами Президент України Володимир Зеленський на підставі пропозиції Ради національної безпеки і оборони України утворив Ставку Верховного Головнокомандувача та затвердив її персональний склад. Також було припинено діяльність Воєнного кабінету Ради національної безпеки і оборони України.^[1]

3. Основи функціонування Ставки Верховного Головнокомандуючого Збройних Сил України.

Роль Ставки

СВГК вносила зміни і уточнення до структури і організації Збройних Сил, здійснювала планування кампаній і стратегічних операцій, ставила завдання фронтам і флотам і керувала їх бойовою діяльністю, погоджувала зусилля Червоної Армії та армій союзних держав, організовувала взаємодію між стратегічними угрупованнями і оперативними об'єднаннями різних видів Збройних Сил і партизанами, розподіляла між фронтами резервні з'єднання та матеріальні засоби, що були в її розпорядженні, здійснювала контроль за ходом виконання поставлених завдань, керувала вивченням і узагальненням досвіду війни.

Робочими органами СВГК були [Генеральний штаб](#), управління [Наркомату оборони](#) і Наркомату ВМФ. Найдоцільніші методи стратегічного керівництва СВГК виробляла поступово, у міру накопичення [бойового досвіду](#) і зростання військового мистецтва у вищих ланок командування і штабів. В ході війни повністю виправдала себе двоступенева [система управління](#), що склалася: СВГК — фронт (флот).

У окремі періоди війни, особливо на її початку, ця система замінювалася трьох-ступеневою: між СВГК і фронтами створювалися проміжні ланки [стратегічного](#) керівництва у вигляді Головнокомандувань напрямків, але вони існували недовго (Північно-Західний напрямок з [10 липня](#) по [29 серпня 1941](#), Західний напрямок з [10 липня](#) по [11 вересня 1941](#) і з [1 лютого](#) по [3 травня 1942](#), Південно-Західний напрямок з 10 липня 1941 по [21 червня 1942](#); Північно-Кавказький напрямок з [21 квітня](#) по [19 травня 1942](#)) і були скасовані у міру стабілізації фронту і поліпшення керівництва військами з боку командувачів фронтами.

У 1945 на останньому етапі війни була заснована посада Головнокомандувача Збройними Силами на [Далекому Сході](#), що керував діями проти мілітаристської Японії.

[Головнокомандувач](#) мав широкі повноваження по керівництву [фронтами](#), флотом і [флотилією](#), і в конкретних умовах військових дій на Далекому Сході досвід створення трьох-ступеневої системи стратегічного керівництва виправдався.

Ставка Верховного Головнокомандувача Збройних сил України (СВГ) — надзвичайний орган найвищого військового керівництва України, який у період реальної війни-агресії здійснює стратегічне управління [Збройними силами України](#) та іншими військовими формуваннями держави. Робочим органом є [Генеральний штаб Збройних сил України](#).

Повноваження

Також вона може вносити зміни й уточнення до структури та організації Збройних Сил, здійснювати планування кампаній і стратегічних операцій, ставити завдання угрупованням військ, розпоряджатись наявними резервами тощо.

Законодавчий статус

Визначено статтею 7 [Закону України «Про Збройні Сили України»](#).

Закон визначає, що «в особливий період керівництво Збройними Силами України та іншими військовими формуваннями Президент України може здійснювати через Ставку Верховного Головнокомандувача, робочим органом якої є Генеральний штаб Збройних Сил України»^[1].

Також повноваження Ставки визначає стаття 8 [Закону України «Про оборону України»](#).^[2]

Легалізована на підставі Указу [Президента України](#) від 10 жовтня 2017 року № 313/2017 «Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 13 вересня 2017 року „Про Ставку Верховного Головнокомандувача“». ^[3]

7 лютого 2018 року в [Генеральному штабі ЗС України](#) було проведено [командно-штабне тренування](#) з організації роботи Генерального штабу як робочого органу Ставки Верховного Головнокомандувача. У ході навчання відпрацьовано питання вироблення проєктів рішень з питань оборони держави. Мета тренувань — вивчення спроможностей Генерального штабу Збройних Сил України виконувати завдання як робочого органу Ставки Верховного Головнокомандувача в ході стратегічного планування застосування Збройних Сил України та інших військових формувань і правоохоронних органів, при передачі функцій безпосереднього управління військами (силами) до [Об'єднаного оперативного штабу Збройних Сил України](#).

У ході тренування відпрацьовали питання щодо організації планування, мобільності та ефективності застосування Збройних Сил України, інших складових Сил оборони, визначення потреб на застосування Сил оборони у разі відсічі агресії та здійснення стратегічного керівництва Збройними Силами України.

За результатами проведення командно-штабних тренувань підготовлено пропозиції щодо вдосконалення структури, організації та порядку діяльності Робочого органу Ставки Верховного головнокомандувача з послідовним приведенням його структурних підрозділів у відповідність із J-структурою штабів країн-членів [НАТО](#). ^[4]

24 лютого 2022 року у зв'язку зі збройною агресією Російської Федерації проти України, що загрожує її державній незалежності та територіальній цілісності, для забезпечення стратегічного керівництва Збройними Силами України, іншими військовими формуваннями та правоохоронними органами Президент України Володимир Зеленський на підставі пропозиції Ради національної безпеки і оборони України утворив Ставку Верховного Головнокомандувача та затвердив її персональний склад. Також було припинено діяльність [Воєнного кабінету Ради національної безпеки і оборони України](#). ^[5]

В [Україні](#) ця посада вперше була введена в [1992](#) році. У системі [Збройних Сил України](#) **Верховним Головнокомандувачем** є [Президент України](#), згідно з [Конституцією України](#).

Президент є Верховним головнокомандувачем Збройних Сил України згідно зі статтею 106 Конституції України. У разі [збройної агресії](#) проти України Президент приймає рішення щодо застосування Збройних Сил України з метою оборони держави від агресора. Президент очолює [Раду національної безпеки та оборони України](#).

Указ Президента України Про утворення Ставки Верховного Головнокомандувача

У зв'язку зі збройною агресією Російської Федерації проти України, що загрожує її державній незалежності та територіальній цілісності, для забезпечення стратегічного керівництва Збройними Силами України, іншими військовими формуваннями та правоохоронними органами, на підставі пропозиції Ради національної безпеки і оборони України від 24 лютого 2022 року "Про Ставку Верховного Головнокомандувача", відповідно до [статті 8](#) Закону України "Про оборону України" постановляю:

1. Утворити Ставку Верховного Головнокомандувача.
2. Затвердити персональний склад Ставки Верховного Головнокомандувача:

Голова Ставки Верховного Головнокомандувача

ЗЕЛЕНСЬКИЙ - Президент України, Верховний Головнокомандувач

Володимир Олександрович Збройних Сил України

Координатор Ставки Верховного Головнокомандувача

ЛИТВИНЕНКО - Секретар Ради національної безпеки і оборони України

Олександр Валерійович

Члени Ставки Верховного Головнокомандувача

БАРГИЛЕВИЧ - начальник Генерального штабу Збройних Сил України

Анатолій Владиславович

БУДАНОВ - Начальник Головного управління розвідки Міністерства

Кирило Олексійович оборони України

ДЕЙНЕКО - Голова Державної прикордонної служби України

Сергій Васильович

ЄРМАК - Керівник Офісу Президента України

Андрій Борисович

ІВАЩЕНКО - Голова Служби зовнішньої розвідки України

Олег Іванович

КАМИШІН - Міністр з питань стратегічних галузей промисловості України

Олександр Миколайович

КЛИМЕНКО - Міністр внутрішніх справ України

Ігор Володимирович

КУЛЕБА - Міністр закордонних справ України

Дмитро Іванович

МАЛЮК - Голова Служби безпеки України

Василь Васильович

МАШОВЕЦЬ - Заступник Керівника Офісу Президента України

Роман Васильович

МОРОЗОВ - начальник Управління державної охорони України

Олексій Володимирович

ПАВЛЮК - командувач Сухопутних військ Збройних Сил України

Олександр Олексійович

ПІВНЕНКО - командувач Національної гвардії України

Олександр Сергійович

СИРСЬКИЙ - Головнокомандувач Збройних Сил України

Олександр Станіславович

СТЕФАНЧУК - Голова Верховної Ради України

Руслан Олексійович

ТРЕПАК - командувач Сил спеціальних операцій Збройних Сил

Олександр Сергійович УМЕРОВ	України - Міністр оборони України
Рустем Енверович ФЕДОРОВ	- Віце-прем'єр-міністр України з інновацій, розвитку освіти, науки та технологій
Михайло Альбертович ШМИГАЛЬ	- Міністр цифрової трансформації України
Денис Анатолійович	- Прем'єр-міністр України

3. Припинити діяльність Воєнного кабінету Ради національної безпеки і оборони України.

4. Кабінету Міністрів України, Генеральному штабу Збройних Сил України, Державному управлінню справами забезпечити обладнання робочих місць для виконання функціональних обов'язків оперативним складом пунктів управління у можливих місцях розгортання Ставки Верховного Головнокомандувача.

5. Адміністрації Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України разом із Генеральним штабом Збройних Сил України уточнити план зв'язку Ставки Верховного Головнокомандувача за всіма варіантами можливих місць її розгортання.

6. Координатору Ставки Верховного Головнокомандувача організувати діяльність Ставки Верховного Головнокомандувача, визначити основні та запасні місця її роботи.